

Čís. 10423.

Rozdíl mezi věnem a výbavou.

Na výbavu nevěsty nelze obdobně použití předpisů §§ 1227 a násl. obč. zák., aniž lze okolnost, že manželka vezme výbavu s sebou do společné domácnosti a že se jí pak používá i k prospěchu manželově, posuzovati jako mlčky učiněný projev souhlasné vůle stran, že o předmětech výbavy jest obdobně používati předpisů platných pro věno.

Manžel bez zvláštní dohody o užívání věcí patřících manželce nesmí svémocně odpírati manželce právo, by nakládala volně svými věcmi, a nesmí po dobu, pokud by podle zásad o věnu byl oprávněn používati věcí daných věnem, svémocně zadržovati manželčinu výbavu k vynucení nároků, jež si osobuje na základě předpisů §§ 90—93 obč. zák.

Manželka jest oprávněna nakládati s výbavou beze všeho obmezení. Odpor manželčin proti tomu, by manžel nespravoval její věci, jest při nejmenším projeven podáním žaloby o vrácení věcí; tuto žalobu nelze zamítnouti proto, že manželka prý svémocně opustila manžela, a nelze nárok na vydání výbavy činiti závislým na tom, že dosud nebyly vysloveny ani rozvod ani rozluka manželství a ani nebylo povoleno oddělené bydliště. Manželku nelze ve výkonu vlastnického práva obmezovati tak, že by je mohla vykonávati jen, vrátí-li se k manželovi.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1930, Rv II 806/29.)

Jde o tytéž strany jako v předchozím rozhodnutí. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se manželka na manželi vydání nábytku, nádobí, šatstva a pod. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud vyslovil právní názor, že nádobí a domácí nářadí, jež přinese nevěsta jako část výbavy do společné domácnosti a jež jest takto manželem spolužíváno, lze naroveň postavit věnu podle § 1218 obč. zák. V důsledku tohoto názoru mluví odvolací soud o »spoluživacím právu manželově«, které zaniká jen způsobem uvedeným v §§ 1227, 1263 až 1266 obč. zák. Názoru tomu nelze přisvědčiti. Věno jest po právní stránce přesně rozlišovati od výbavy. Jak mimo jiné již v rozhodnutích čís. 4675, 6284 a 9380 sb. n. s. dovozeno, jest věnem podle § 1218 obč. zák. rozuměti jmění, které manželka nebo za ni někdo jiný dává nebo zajišťuje manželovi na úlevu v nákladech spojených s manželským společenstvím, kdežto výbavou jest, čeho se dostane manželce při sňatku pro její vlastní potřebu nebo pro první zařízení domácnosti. Výbava má tedy svůj vlastní účel a neslouží k trvalé úhradě manželského nákladu. Vzhledem k tomu nelze na výbavu nevěsty použití obdobně před-

pisů § 1227 a násl. obč. zák., aniž lze podle § 863 obč. zák. okolnost, že manželka vezme výbavu s sebou do společné domácnosti a že se jí pak užívá i ku prospěchu manželově, posuzovati jako mlčky učiněný projev souhlasné vůle stran, že o předmětech výbavy jest obdobně používati předpisů platných pro věno. Aby se jmění stalo věnem, musí o tom podle jasného doslovu §§ 1218 a 1219 obč. zák. dojíti mezi účastníky k dohodě. Žalovaný ani netvrdí tuto dohodu, ani nezakládá své námitky na právu založeném v § 1227 až 1229 obč. zák., nýbrž dovolává se jen předpisů § 91 až 93 obč. zák. Ale o majetkových poměrech, které tu přicházejí v úvahu, platí všeobecná zásada § 1237 obč. zák., podle níž. neučiní-li manželé zvláštní úmluvy o upotřebení svého majetku, podrží každý manžel dosavadní vlastnické právo. Platnému právu není znám právní útvar, podle něhož by manžel bez zvláštní dohody o užívání věcí manželky směl manželce svémocně odpírati právo, by nakládala volně svými věcmi, a podle něhož by směl po dobu, pokud by podle zásad o věnu byl oprávněn užívati věcí daných věnem, svémocně zadržovati manželčinu výbavu k vynucení nároků, jež si osobuje na základě předpisů §§ 90—93 obč. zák. Jest tedy přiznati žalobkyni na základě předpisů § 1237 a 366 obč. zák. právo, by s výbavou nakládala beze všeho omezení, při čemž jest podotknouti, že manželčin odpor (§ 1238 obč. zák.) proti tomu, by manžel nespravoval její věci, jest při nejmenším projeven podáním žaloby této rozepře. I nelze žalobu zamítnouti z důvodu, že prý manželka svémocně opustila manžela, a nelze nárok na vydání výbavy činiti odvislým na tom, že dosud nebyly vysloveny ani rozvod ani rozluka manželství a ani nebylo povoleno oddělené bydliště. K vývodům soudu prvé stolice se podotýká, že slova prosby žalobní, by žalovaný vydal žalobkyni sporné věci ve svém bytě, udávají jen splnění žalobního nároku; jest tím jen řečeno, že se nežádá, by žalovaný sporné věci dopravil na své útraty na jiné místo. Soudy nižších stolic dále míní, že žalovaný nezasahuje do manželčina vlastnictví, ježto se manželka může k němu vrátiti a věcí užívati. Ale podle § 354 a 366 obč. zák. nelze žalobkyni ve výkonu vlastnického práva omezovati tak, že by je mohla vykonávati jen, vrátí-li se k manželovi. Již takovéto omezování opravňuje žalobkyni v souzeném případě k podání žaloby vlastnické, ano jest nesporno, že žalovaný byl trestním rozsudkem odsouzen pro přestupek podle § 419 tr. zák. proto, že se žalobkyní zle nakládal, a toto jeho jednání by opravňovalo žalobkyni, by zažádala o povolení odděleného bydliště. Než nicméně nemůže dovolací soud ve věci samé rozhodnouti. Žalovaný popřel počet a množství věcí v žalobě jako výbava označených. Touto otázkou se soudy nižších stolic při svém právním názoru nemusily obírat a také neobíraly, pročez bylo rozhodnouti tak, jak se stalo.